



Fremsat den 10. januar 2013 af ministeren for sundhed og forebyggelse (Astrid Krag)

Forslag

til

Lov om ændring af lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år og lov om forbud mod tobaksreklame m.v.

(Krav om billedlegitimation og skiltning herom samt forbud mod reklame for tobaksvarer på internettet for specialbutikker)

§ 1

I lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år, jf. lovbekendtgørelse nr. 1020 af 21. oktober 2008, som ændret ved lov nr. 707 af 25. juni 2010, foretages følgende ændringer:

1. Efter § 2 indsættes:

»§ 2a. Den, der erhvervsmæssigt sælger tobaksvarer, skal kræve fremvisning af gyldig billedlegitimation, hvis sælgeren er i tvivl om, at kunden er fyldt 18 år.

Stk. 2. Den, der erhvervsmæssigt sælger alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 1,2 eller derover, skal kræve fremvisning af gyldig billedlegitimation, hvis sælgeren er i tvivl om, at kunden er fyldt 16 år.

Stk. 3. Den, der erhvervsmæssigt sælger alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 16,5 og derover, skal kræve fremvisning af gyldig billedlegitimation, hvis sælgeren er i tvivl om, at kunden er fyldt 18 år.

Stk. 4. Butikker, hvor der foregår detailsalg af tobaksvarer og alkoholholdige drikkevarer, skal ved synlig skiltning, der er udarbejdet af Sundhedsstyrelsen, informere om, at salg af tobaksvarer og alkoholholdige drikkevarer kun kan finde sted ved forevisning af gyldig billedlegitimation, hvis sælgeren er i tvivl om, at kunden opfylder aldersgrænserne for

salg af tobaksvarer og alkoholholdige drikkevarer, jf. stk. 1 - 3.

Stk. 5. Ministeren for sundhed og forebyggelse fastsætter nærmere regler om udformning, opsætning m.v. af skilte, jf. stk. 4.«

2. § 5, stk. 1, 2. pkt., affattes således:

»Ved straffens udmåling skal det betragtes som en skærpende omstændighed, at overtrædelsen er af grov eller gentagen karakter.«

§ 2

I lov om forbud mod tobaksreklame m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1021 af 21. oktober 2008, foretages følgende ændring:

1. § 3, stk. 2, nr. 4, affattes således:

»Reklame rettet til køberen på salgssteder, hvor man er specialiseret i salg af piber, pibetobak og cigarer med undtagelse af salg på internettet.«

§ 3

Loven træder i kraft den 1. september 2013.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Lovforslaget indeholder ændring af lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år og lov om forbud mod tobaksreklame m.v.

De foreslåede ændringer tager udgangspunkt i regeringens overordnede målsætning om at forebygge sygdomme, om at fremme større lighed i sundhedstilstanden og om at bekæmpe rygning blandt unge. De enkelte forslag gennemgås nærmere nedenfor.

2. Lovforslagets baggrund og formål

2.1. Skærpelse af reglerne vedr. forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år

Lovforslaget er en udmøntning af den politiske aftale af 21. april 2012 om en styrket forebyggelsesindsats på tobaksområdet og om rygestop mellem regeringen og Enhedslisten.

Lovforslaget har til formål at sikre en styrket håndhævelse af lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år.

Børn og unges rygevaner har i en årrække udviklet sig i en positiv retning. Men den positive udvikling med færre og færre helt unge rygere er stagneret siden 2006. Siden 2006 har det således nogenlunde konstant været ca. 1 ud af 10 af de 15-årige, der ryger hver dag. Det viser Skolebørnsundersøgelsen fra 2010.

Lovforslaget indgår således som et væsentligt led i regeringens indsats for at bekæmpe rygning blandt unge, jf. regeringsgrundlaget »Et Danmark, der står sammen« fra oktober 2011. Lovforslaget skal blandt andet ses i sammenhæng med forbud mod at ryge indendørs og udendørs i børneinstitutioner, skoler, kostskoler, efterskoler, institutioner med udbud af treårige gymnasiale ungdomsuddannelser, opholdssteder og lign., der fortrinsvis har optaget børn og unge under 18 år, jf. lov nr. 607 af 18. juni 2012 om røgfri miljøer, og med satspuljeaftalen på sundhedsområdet for 2012-2015. Med denne aftale er der afsat 16 mio. kr. i perioden 2012-2015 til bekæmpelse af rygning blandt udsatte unge, herunder til udarbejdelse af et fælles, nationalt forpligtende koncept. Heraf er der afsat 3 mio. kr. til centrale aktiviteter og 13 mio. kr. til ansøgningspulje.

Hertil kommer, at danske unge fortsat er blandt de unge, som drikker mest i Europa, og at nogle unges alkoholvaner er præget af, at de drikker meget alkohol på en gang.

En bedre håndhævelse af aldersgrænserne for butikssalg af alkoholholdige drikkevarer til personer under 18 år vil medvirke til at understøtte en udskydelse af de unges alkoholdebut og begrænse de unges alkoholforbrug. Lovforslaget sigter således mod at bidrage til at understøtte, at danske børn og unge ikke drikker alkohol.

Med lovforslaget vil regeringen således sikre en bedre håndhævelse af reglerne for salg af tobak og alkohol for at beskytte børn og unge mod de sundhedsskadelige konsekvenser ved rygning og indtagelse af alkohol. Videre tager lovforslaget sigte på at beskytte blandt andet den gruppe børn og unge, der ikke altid har de fornødne ressourcer, den viden og det netværk, der skal til for at træffe sunde valg.

2.2. Forbud mod tobaksreklame på internettet for specialbutikker

Lov om tobaksreklame m.v. (tobaksreklameloven) er en implementering af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/33/EF af 26. maj 2003 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om reklame for tobaksvarer og sponsorering til fordel for disse (tobaksreklamedirektivet).

Tobaksreklamedirektivet indeholder et direkte forbud mod reklame i forbindelse med detailsalg på internettet i modsætning til tobaksreklameloven, der ikke kan anses for at indeholde et lignende reklameforbud for så vidt angår salgssteder, hvor man er specialiseret i salg af piber, pibetobak og cigarer, jf. lovens § 3, stk. 2, nr. 4, idet der efter lovens § 3, stk. 1, i øvrigt gælder et generelt reklameforbud for tobaksvarer.

For at bringe den danske retstilstand i overensstemmelse med tobaksreklamedirektivet foreslås, at tobaksreklameloven ændres således, at undtagelsesbestemmelsen i § 3, stk. 2, nr. 4, ikke omfatter salg fra internettet.

3. Lovforslagets indhold

3.1 Skærpelse af reglerne vedr. forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år

3.1.1. Gældende ret

Det fremgår af § 1 i lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år, jf. lovebekendtgørelse nr. 1020 af 21. oktober 2008, som ændret ved lov nr. 707 af 25. juni 2010, at tobaksvarer ikke må sælges til personer under 18 år.

Det fremgår videre af lovens § 1, stk. 2, at der ved tobaksvarer forstås:

- 1) Varer, der er bestemt til at ryges, indsnuses, suttes eller tygges, hvis de helt eller delvis er fremstillet af tobak.
- 2) Varer, der fortrinsvis benyttes i forbindelse med tobaksrygning.

Af lovens § 2, stk. 1, fremgår, at alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 1,2 eller derover ikke må sælges til personer under 16 år fra butikker, hvor der foregår detailsalg.

Videre fremgår det af lovens § 2 stk. 2, at alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 16,5 og derover ikke må sælges til personer under 18 år fra butikker, hvor der foregår detailsalg.

Forbuddet mod salg af tobaksvarer til personer under 18 år gælder således alle steder, hvor der sælges tobaksvarer, dvs. både i butikker, der har detailsalg, og på restauranter, hoteller,barer m.v. Derimod gælder lovens forbud mod salg af alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 1,2 eller derover til personer under 16 år kun butikker, hvor der foregår detailsalg. Det samme gælder forbuddet mod salg af alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 16,5 og derover til personer under 18 år. Dette skyldes, at der i restaurationsloven allerede er et forbud mod udskænkning af alkohol til personer under 18 år, jf. § 29 i lovbekendtgørelse nr. 135 af 18. januar 2010 om restaurationsvirksomhed og alkoholbevilling m.v.

Efter den gældende bestemmelse i lovens § 5, stk. 1, straffes med bøde den butiksindehaver, restauratør, hotelvært, kantineindehaver m.v., der overtræder §§ 1 og 2 i loven. Videre fremgår, at der ved udmålingen af bøde skal tages særligt hensyn til, om butiksindehaveren, restauratøren, hotelværten, kantineindehaveren m.v. har gjort sig skyldig i grov eller gentagen overtrædelse af §§ 1 og 2. Bestemmelsen i straffelovens § 23 om medvirken finder ikke anvendelse.

Af lovens § 5, stk. 2, fremgår, at selskaber m.v. (juridiske personer) kan pålægges strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Ansvar for, at forbuddet mod salg af tobaksvarer og alkoholholdige drikkevarer til personer under henholdsvis 16 og 18 år overholdes, påhviler alene butiksindehaveren, restauratøren, hotelværten, kantineindehaveren m.v. Bestemmelsen indebærer, at hverken ansat personale eller den unge kan straffes for henholdsvis at sælge eller købe tobak og alkohol i strid med loven. Det samme gælder en bestyrer, der ikke er forpagter, hvorimod en forpagter kan straffes efter bestemmelsen.

Personer, der medvirker til overtrædelse af salgsforbuddet ved at tilskynde butiksindehaveren, restauratøren, hotelværten, kantineindehaveren m.v. til at sælge tobaksvarer eller alkoholholdige drikkevarer til personer under 18 år i strid med loven, vil heller ikke kunne straffes. Heller ikke kammerater, der er fyldt 18 år, og som hjælper personen under 18 år med at købe tobaksvarer eller alkoholholdige drikkevarer i strid med loven, vil kunne straffes. Det samme gælder forældre, der beder en person under 18 år om f.eks. at købe tobaksvarer eller alkoholholdige drikkevarer hos en købmand i strid med lovens §§ 1 og 2.

Afgrænsningen af den personkreds, der kan straffes for overtrædelse af loven, er nærmere beskrevet i det oprindelige forslag til lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 16 år, jf. L 95 som fremsat den 26. november 2003.

Det er en betingelse for at straffe butiksindehaveren, restauratøren, hotelværten, kantineindehaveren m.v. efter lovens § 5, at denne har handlet forsætligt eller uagtsomt, jf. straffelovens § 19. Butiksindehaveren, restauratøren, hotelværten, kantineindehaveren m.v. vil således kunne straffes for overtrædelse af §§ 1 og 2, hvis butiksindehaveren, restauratøren, hotelværten, kantineindehaveren m.v. selv har

solgt tobak eller alkohol til børn og unge, jf. § 1 og § 2, stk. 1 og 2. Butiksindehaveren, restauratøren, hotelværten, kantineindehaveren m.v. vil efter omstændighederne endvidere kunne straffes, hvis vedkommende har undladt at instruere personalet om ikke at sælge tobak og alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 16,5 og derover til personer under 18 år og ikke at sælge alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 1,2 eller derover til personer under 16 år, jf. § 1 og § 2, stk. 1 og 2, eller har undladt at føre fornødent tilsyn og kontrol med lovens overholdelse.

Det forudsættes, at en overtrædelse af lovens bestemmelser som udgangspunkt straffes med en bøde på 2.000 kr. i førstegangstilfælde og henholdsvis 5.000 kr. og 10.000 kr. i anden- og tredjegangstilfælde, jf. de specielle bemærkninger til det oprindelige lovforslag til lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 16 år, jf. L 95 som fremsat den 26. november 2003.

De angivne straffeniveauer er vejledende og kan fraviges af domstolene i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger formildende eller skærpende omstændigheder.

3.1.2. Overvejelser og forslag

Det er i dag for let for unge under 18 år at købe tobak og alkohol på trods af forbuddet mod at sælge tobak og alkohol til personer under 18 år.

Det er butiksindehaveren, restauratøren, hotelværten, kantineindehaveren m.v., og butikspersonalet, som skal sikre, at der ikke sælges tobak og alkohol til børn og unge under 18 år i strid med reglerne i §§ 1 og 2.

Da det kan være vanskeligt at bedømme en ungs alder, dvs. om kunden er 18 år, 16 år eller yngre, foreslås, at det præciseres, at den, der erhvervsmæssigt sælger tobaksvarer og alkoholholdige drikkevarer, i tilfælde af tvivl om, at kunden opfylder lovens aldersgrænser, skal forlange at få fremvist gyldig billedlegitimation. Det vil sige, at det fastslås i lovteksten, at sælgeren har pligt til at få bekræftet kundens alder, hvis sælgeren er i tvivl om, at kunden er fyldt 18 år ved køb af tobaksvarer, jf. § 1 og henholdsvis 16 og 18 år ved køb af alkoholholdige drikkevarer afhængigt af alkoholvolumenprocenten, jf. § 2, stk. 1 og 2.

Formålet med § 2 a, stk. 1-3 er således, at understøtte lovens §§ 1 og 2 om forbud mod salg af tobaksvarer og alkoholholdige drikkevarer til personer under 18 år.

For yderligere at bistå butikker, hvor der foregår detailsalg, i at sikre at salg af tobak og alkohol til unge sker i overensstemmelse med lovgivningen, foreslås, at der stilles krav til obligatorisk skiltning, således at butikker med detailsalg fremover ved synlig skiltning skal informere om, at salg af tobak og alkohol kun kan finde sted, hvis kunden viser gyldig billedlegitimation, hvis sælgeren er i tvivl om, at kunden opfylder lovens aldersgrænser.

Med forslaget til ændring af lovens § 5 ønsker regeringen at præcisere, at det ved udmålingen af straffen for overtrædelse af lovens §§ 1 og 2 skal betragtes som en skærpende om-

stændighed, at butiksindehaveren, restauratøren, hotelværten, kantineindehaveren m.v. har gjort sig skyldig i en grov eller gentagen overtrædelse af bestemmelserne.

Samtidig foreslås strafniveauet i normalsituationer skærpet. For at anspore til øget selvjustits på salgssteder foreslås det at hæve bødestørrelserne ved overtrædelse af lovens §§ 1-2. Sammenholdt med den gældende bestemmelse i lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år svarer regeringens forslag til ca. en fordobling af de aktuelle bødetakster. Med lovforslaget vil bødestørrelserne fremover være henholdsvis 5.000 kr. for førstegangstilfælde, 10.000 kr. for andengangstilfælde og 20.000 kr. for tredjegangstilfælde.

Ved udmåling af den enkelte bøde skal det betragtes som en skærpene omstændighed, hvis overtrædelsen af lovens §§ 1 og 2 er af grov eller gentagen karakter. Hvis der således i et førstegangstilfælde er flere forhold til samtidig pådømmelse (gentagen karakter), eller hvis forholdet i øvrigt kan betegnes som værende af grov karakter, vil bøden som udgangspunkt skulle udmåles til et højere beløb end den nævnte strafposition på 5.000 kr. I tilfælde af en ny sag mod samme person vil de anførte strafpositioner på ny gælde, dog således at overtrædelse af grov eller gentagen karakter også i anden- og tredjegangstilfælde som udgangspunkt vil betyde en forhøjelse af bøden i forhold til de anførte strafpositioner.

Fastsættelsen af straffen vil fortsat – også i andre tilfælde end de, hvor ovennævnte skærpene omstændigheder gør sig gældende – bero på domstolens konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Forslaget om højere bødestraffe og pligten til at forlange billedlegitimation fremvist, hvis sælgeren er i tvivl om kundens alder, skal ses som en del af en større og samlet forebyggelsesindsats på tobaksområdet, og har som formål at beskytte børn og unge mod de sundhedsskadelige konsekvenser ved rygning og indtagelse af alkohol.

Med lov nr. 607 af 18. juni 2012 om lov om ændring af lov om røgfri miljøer er der fastsat en tilsvarende forhøjelse af bødetaksterne ved overtrædelse af lov om røgfri miljøer, som er præciseret i de specielle bemærkninger til forslag til lov om ændring af lov om røgfri miljøer, jf. L 186 om ændring af lov om røgfri miljøer som fremsat den 9. maj 2012.

Med det forhøjede bødeniveau sendes et kraftigt signal til butiksindehaveren, restauratøren, hotelværten, kantineindehaveren m.v. om, at salg af tobaksvarer og alkoholholdige drikkevarer skal ske i overensstemmelse med reglerne i lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år.

Det er regeringens opfattelse, at højere bødestørrelser ved overtrædelse af bestemmelserne i lov om forbud mod salg af

tobak og alkohol til personer under 18 år kan medvirke til øget overholdelse af lovens bestemmelser.

3.2 Forbud mod tobaksreklame på internettet for specialbutikker

3.2.1 Gældende ret

Lov om tobaksreklame m.v. (tobaksreklameloven) er en implementering af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2003/33/EF af 26. maj 2003 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser om reklame for tobaksvarer og sponsorering til fordel for disse (tobaksreklamedirektivet).

Det fremgår direkte af tobaksreklamedirektivet, at reklame ikke er tilladt i forbindelse med informationsamfundets tjenester, medmindre der er tale om henvendelser udelukkende til fagfolk eller folk i tredjeland.

Ifølge lov om tobaksreklame m.v. er alle former for tobaksreklame forbudt, dog med de få undtagelser, der er nævnt i lovens § 3, stk. 2, nr. 1-6. Således fastslår tobaksreklamelovens § 3, stk. 2, nr. 4, at reklame rettet til køberen på salgssteder, hvor man er specialiseret i salg af piber, pibetobak og cigarer, er undtaget fra det generelle reklameforbud. Dette gælder også butiksfacader.

Undtagelsen gælder også, hvis sådanne specialforretninger er placeret i stormagasiner, forretningscentre o. lign. Den gælder derimod ikke for specielle stande eller diske i dagligvarebutikker, supermarkeder o. lign.

Undtagelsesbestemmelsen giver kun en ret for disse specialbutikker til at reklamere på *salgsstedet*. Det giver dem ikke tilladelse til at reklamere andre steder, at uddele annonceanblade, at uddele gratis tobaksvarer osv.

Uanset at bemærkningerne til tobaksreklameloven ikke omtaler reklamering i forbindelse med salg på internettet, er bestemmelsen i § 3, stk. 2, nr. 4, hidtil blevet forstået således, at adgangen til at reklamere også er gældende for specialiserede salgssteder på internettet.

Videre fastslår tobaksreklamelovens § 3, stk. 3, at reklameforbuddet endvidere ikke gælder en neutral anbringelse af tobaksvarer i forbindelse med betalingskasser, barer og lignende. Tobaksvarer må kun placeres 1) på hylder og i skabe bag ved eller under kassen, disken, baren eller lignende steder, 2) i bokse, der hænger over kassen, over baren eller lignende steder, og 3) i specielle automater, hvortil benyttes kort, der kun forefindes og betales ved kasserne. Endvidere fastslår lovens § 3, stk. 4, at hylderne, skabene og boksene ikke må få en størrelse eller udformning, som giver en reklameeffekt. § 3, stk. 3 og 4, finder også anvendelse ved salg på internettet.

3.2.2. Overvejelser og forslag

Det foreslås, at adgangen til at reklamere på internettet for salgssteder, der har specialiseret sig i salg af piber, pibetobak og cigarer, bortfalder.

Den foreslåede ændring af tobaksreklameloven vedrører en af undtagelserne for det generelle reklameforbud i lov om

forbud mod tobaksreklame m.v. Ifølge lovens § 3, stk. 2, nr. 4, må der reklameres for tobaksvarer, hvis reklamering er rettet til køberen på salgssteder, hvor man er specialiseret i salg af piber, pibetobak og cigarer, idet der efter lovens § 3, stk. 1, i øvrigt gælder et generelt reklameforbud for tobaksvarer.

Imidlertid fremgår det udtrykkeligt af tobaksdirektivet fra 2003, at reklame for tobaksvarer på internettet er forbudt, jf. artikel 3(2), hvorefter reklame, der ikke er tilladt i pressen og andre trykte publikationer, ikke er tilladt i forbindelse med informationssamfundets tjenester. Den hidtidige forståelse af tobaksreklameloven er således ikke i overensstemmelse med tobaksreklamedirektivet.

Regeringen ønsker at bringe den danske retstilstand i overensstemmelse med tobaksreklamedirektivets artikel 3(2). På denne baggrund foreslås det, at det tydeliggøres i lovtæksten, at undtagelsesbestemmelsen i lovens § 3, stk. 2, nr. 4, alene omfatter butiksudsalgssteder, hvor butikken er specialiseret i salg af piber, pibetobak og cigarer. Det betyder, at undtagelsesbestemmelsen alene omfatter reklame rettet til køberen på fysiske butiksudsalgssteder, herunder butiksfacader, hvor butikken har specialiseret sig i salg af piber, pibetobak og cigarer.

Med lovforslaget vil en neutral visning af tobaksvarer og angivelse af pris på tobaksvarer på internettet i forbindelse med salgsfunktionen fortsat være tilladt, jf. lovens § 3, stk. 3 og 4.

4. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige

Lovforslaget indebærer obligatorisk skiltning i butikker, hvor der foregår detailsalg af tobaksvarer og alkoholholdige drikkevarer. Udgifterne til produktion og distribution af de obligatoriske skilte affholdes inden for de eksisterende økonomiske rammer på Ministeriet for Sundhed og Forebyggelses ressortområde. Udgifterne hertil forventes at udgøre ca. 500.000 kr.

De kontrolmæssige opgaver i relation til håndhævelse af loven om en aldersgrænse for salg af tobaksvarer og alkoholholdige drikkevarer og af tobaksreklameloven forudsættes fortsat løst inden for bestående ressourcemæssige rammer.

5. Lovforslagets økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet

Lovforslaget indebærer obligatorisk skiltning i butikker, hvor der foregår detailsalg af tobaksvarer og alkoholholdige drikkevarer. De obligatoriske skilte, der skal informere om, at salg af tobaksvarer og alkoholholdige drikkevarer kun kan

finde sted, hvis kunden viser gyldig billedlegitimation, såfremt sælgeren er i tvivl om, at kunden opfylder lovens aldersgrænser, skal kunne rekvireres gratis af det enkelte salgssted via Sundhedsstyrelsen.

Forslaget har været sendt til Erhvervsstyrelsens Team Effektiv regulering (TER), der vurderer de administrative omstillingsomkostninger ved skiltning til at udgøre ca. 10 minutter pr. salgssted. Team Effektiv regulering (TER) har tidligere opgjort, at antallet af dagligvarebutikker er ca. 2200, antallet af tankstationer ca. 1100 og antallet af kiosker ca. 3000. Team Effektiv regulering (TER) antager, at disse salgssteder repræsenterer størstedelen af de berørte virksomheder, og dermed at de administrative omstillingsomkostninger for dagligvarebutikker (ca. 360 timer), tankstationer (ca. 180 timer) og kiosker (ca. 500 timer) samlet set vil udgøre ca. 1000 timer på samfundsniveau årligt.

6. Lovforslagets miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen konsekvenser for miljøet.

7. Lovforslagets administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for borgerne.

8. Forholdet til EU-retten

Forslaget om ændring af tobaksreklameloven er medtaget for at sikre overensstemmelse mellem dansk lovgivning og tobaksreklamedirektivet, jf. pkt. 2.2 ovenfor.

9. Høring

Et udkast til lovforslag har været i høring hos følgende myndigheder, organisationer m.v.:

Alkohol & Samfund, Blå Kors Danmark, Bryggeriforeningen, BUPL, Børnerådet, Coop Danmark, Dansk Arbejdsgiverforening (DA), Danisco Distillers, Danske Regioner, Dansk Center vedr. Alkoholisme og andre Afhængigheds sygdomme (DCAA), Dansk Erhverv, Dansk Supermarked, Dansk Sygeplejeråd, Dansk Ungdoms Fællesråd (DUF), De Samvirkende Købmænd, DSB, Forbrugerombudsmanden, Forbrugerrådet, Foreningen af Socialchefer, Foreningen GODA, HK-Handel, Hotel – Restaurant & Turisterhvervet (HORESTA), KFUM's Sociale Arbejde i Danmark, Komiteen for Sundhedsoplysning, KL, Kræftens Bekæmpelse, Landsforeningen Lænken, Lægeforeningen, Nærbutikkernes Landsforening, Phillip Morris ApS, Red Barnet, Rigspolitichefen, Skole & Samfund, Vin og Spiritusorganisationen i Danmark og Tobaksindustrien.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser / mindreudgifter	Negative konsekvenser / merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen konsekvenser	Den økonomiske engangsudgift til produktion og distribution af obligatoriske

		skilte til butikker, hvor der foregår detailsalg af tobaksvarer og alkoholholdige drikkevarer, forventes at udgøre ca. 500.000 kr.
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen konsekvenser	Den administrative omstillingsomkostning ved obligatorisk skiltning i butikker, hvor der foregår detailsalg af tobaksvarer og alkoholholdige drikkevarer, forventes at udgøre ca. 10 minutter pr. salgssted m.v. og ca. 1.000 timer på samfundsniveau.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet mv.	Ingen konsekvenser	Ingen konsekvenser
Administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.	Ingen konsekvenser	Den administrative omstillingsomkostning ved obligatorisk skiltning på salgssteder, hvor der foregår detailsalg, forventes at udgøre ca. 10 minutter pr. salgssted m.v. og ca. 1.000 timer på samfunds-niveau.
Miljømæssige konsekvenser	Ingen konsekvenser	Ingen konsekvenser
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen konsekvenser	Ingen konsekvenser
Forholdet til EU-retten	Forslaget om ændring af tobaksreklameloven er medtaget for at sikre overensstemmelse mellem loven og tobaksreklamedirektivet.	

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

I *stk. 1* fastsættes, at den, der erhvervsmæssigt sælger tobaksvarer, har pligt til at kræve fremvisning af gyldig billedlegitimation, hvis sælgeren er i tvivl om, at kunden er fyldt 18 år.

I *stk. 2* fastsættes, at den, der erhvervsmæssigt sælger alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 1,2 eller derover, har pligt til at kræve fremvisning af gyldig billedlegitimation, hvis sælgeren er i tvivl om, at kunden er fyldt 16 år.

I *stk. 3* fastsættes, at den, der erhvervsmæssigt sælger alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 16,5 eller derover, har pligt til at kræve fremvisning af gyldig billedlegitimation, hvis sælgeren er i tvivl om, at kunden er fyldt 18 år.

I tilfælde hvor sælgeren er i tvivl om, at kunden opfylder lovens aldersgrænser, påhviler det således sælgeren, det vil bl.a. sige butiksindehaveren, restauratøren, hotelværtten, kantineindehaveren m.v., og ansat personale, jf. stk. 1-3, at få bekræftet kundens alder. Det betyder, at den nævnte personkreds skal bede om gyldig billedlegitimation i situationer, hvor sælgeren er i tvivl om, at kunden er fyldt 18 år ved salg af tobaksvarer, 16 år ved salg af alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 1,2 og derover og 18 år ved salg af alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 16,5 og derover. I tilfælde hvor kunden ikke kan fremvise billedlegitimation eller fremviser

mangelfuld legitimation, skal sælgeren undlade at gennemføre salget.

Ved ansat butikspersonale m.v. forstås ekspedienter, medhjælpere m.v. Det er uden betydning, om der er tale om lønnet eller ulønnet beskæftigelse.

Et gyldigt legitimationskort kan f.eks. være et pas, et kørekort, et studiekort eller et legitimationskort med foto udstedt af kommunen til personer over 16 år, jf. bekendtgørelse nr. 532 af 13. juni 2012 om udstedelse af legitimationskort til personer på 16 år og derover.

I *stk. 4* fastsættes, at butikker, hvor der foregår detailsalg, ved synlig skiltning skal informere om, at salg af tobaksvarer og alkoholholdige drikkevarer kun kan finde sted, hvis kunden viser gyldig billedlegitimation, såfremt sælgeren er i tvivl om, at kunden opfylder lovens aldersgrænser.

Ved butikker forstås også salg på internettet.

Bestemmelsen omfatter udelukkende butikker, hvor der foregår detailsalg, herunder salg på internettet. Det gælder f.eks. supermarkeder, dagligvareforretninger, købmænd, kiosker, tankstationer m.v.

Ved synlig skiltning forstås, at det umiddelbart skal være muligt at orientere sig om skiltningen i forbindelse med betalingsskasser og lignende.

I *stk. 5* bemyndiges ministeren for sundhed og forebyggelse til at fastsætte nærmere regler om udformningen, udstedelsen og opsætningen af skilte vedrørende krav om billedlegitimation ved køb af tobaksvarer og alkoholholdige drikkevarer i tilfælde, hvor sælgeren er i tvivl om, hvorvidt kunden opfylder alderskravene.

De obligatoriske skilte skal kunne erhverves gratis af den enkelte butik m.v. hos Sundhedsstyrelsen.

Generelt set vil der i udformningen af skiltene bl.a. skulle lægges vægt på, at skiltene er let aflæselige under hensyn til god information.

Til nr. 2

Med den foreslåede ændring af § 5 forudsættes det, at en overtrædelse af lovens §§ 1 og 2 fremover i normalsituationer i førstegangstilfælde som udgangspunkt straffes med en bøde på 5.000 kr.

I andengangstilfælde og i tredjeegangstilfælde af overtrædelse af bestemmelserne forudsættes bøderne i normalsituationer udmålt til henholdsvis 10.000 kr. og 20.000 kr.

Det præciseres endvidere, at det ved udmåling af den enkelte bøde skal betragtes som en skærpende omstændighed, hvis overtrædelsen af lovens §§ 1 og 2 er af grov eller gentagen karakter. Hvis der således i et førstegangstilfælde er flere forhold til samtidig pådømmelse (gentagen karakter), eller hvis forholdet i øvrigt kan betegnes som værende af grov karakter, vil bøden som udgangspunkt skulle udmåles til et højere beløb end den nævnte strafposition på 5.000 kr. I tilfælde af en ny sag mod samme person vil de anførte strafpositioner på ny gælde, dog således at overtrædelse af grov eller gentagen karakter også i anden- og tredjeegangstilfælde som udgangspunkt vil betyde en forhøjelse af bøden i forhold til de anførte strafpositioner.

Fastsættelsen af straffen vil fortsat – også i andre tilfælde end de, hvor ovennævnte skærpende omstændigheder gør

sig gældende – bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne straffniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Til § 2

Til nr. 1

§ 3, stk. 2, nr. 4, ændres, således at det alene er reklamerettigheder til køberen på butiksudsalgssalgssteder, herunder butiksfacader, hvor butikken er specialiseret i salg af piber, pibetobak og cigarer, der er undtaget fra det generelle reklameforbud i § 3, stk. 1.

Ved butiksudsalgssteder forstås fysiske butiksudsalgssteder og ikke salgssteder på internettet. Det betyder, at det fremover ikke er tilladt butiksudsalgssteder, hvor butikken har specialiseret sig i salg af piber, pibetobak og cigarer, at reklamere for tobaksvarer på internettet. Reklameforbuddet på internettet gælder også online tobaksudsalgssteder, hvor man er specialiseret i salg af piber, pibetobak og cigarer.

Til § 3

Bestemmelsen fastlægger lovens ikrafttrædelsestidspunkt til den 1. september 2013.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende lov

Lovforslaget

§ 1

I lov om forbud mod salg af tobak og alkohol til personer under 18 år, jf. lovbekendtgørelse nr. 1020 af 21. oktober 2008 som ændret ved lov nr. 707 af 25. juni 2010, foretages følgende ændringer:

§ 2. Alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 1,2 eller derover må ikke sælges til personer under 16 år fra butikker, hvor der foregår detailsalg.

Stk. 2. Alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 16,5 og derover må ikke sælges til personer under 18 år fra butikker, hvor der foregår detailsalg.

1. Efter § 2 indsættes:

»§ 2a. Den, der erhvervsmæssigt sælger tobaksvarer, skal kræve fremvisning af gyldig billedlegitimation, hvis sælgeren er i tvivl om, at kunden er fyldt 18 år.

Stk. 2. Den, der erhvervsmæssigt sælger alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 1,2 eller derover, skal kræve fremvisning af gyldig billedlegitimation, hvis sælgeren er i tvivl om, at kunden er fyldt 16 år.

Stk. 3. Den, der erhvervsmæssigt sælger alkoholholdige drikkevarer med en alkoholvolumenprocent på 16,5 og derover, skal kræve fremvisning af gyldig billedlegitimation, hvis sælgeren er i tvivl om, at kunden er fyldt 18 år.

Stk. 4. Butikker, hvor der foregår detailsalg af tobaksvarer og alkoholholdige drikkevarer, skal ved synlig skiltning, der er udarbejdet af Sundhedsstyrelsen, informere om, at salg af tobaksvarer og alkoholholdige drikkevarer kun kan finde sted ved forevisning af gyldig billedlegitimation, hvis sælgeren er i tvivl om, at kunden opfylder aldersgrænserne for salg af tobaksvarer og alkoholholdige drikkevarer, jf. stk. 1-3.

Stk. 5. Ministeren for sundhed og forebyggelse fastsætter nærmere regler om udformning, opsætning m.v. af skilte, jf. stk. 4.«

§ 5. For overtrædelse af §§ 1 og 2 straffes butiksindehaveren, restauratøren, hotelværten, kantineindehaveren m.v. med bøde. Der skal ved udmålingen af bøde tages særligt hensyn til, om butiksindehaveren, restauratøren, hotel-

2. § 5, stk. 1, 2. pkt., affattes således:

»Ved straffens udmåling skal det betragtes som en skærpende omstændighed, at overtrædelsen er af grov eller gentagen karakter.«

værten, kantineindehaveren m.v. har gjort sig skyldig i grov eller gentagen overtrædelse af §§ 1 og 2. Bestemmelsen i straffelovens § 23 finder ikke anvendelse.

Stk. 2. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

§ 2

I lov om forbud mod tobaksreklame m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1021 af 21. oktober 2008, foretages følgende ændring:

§ 3. Alle former for reklame for tobaksvarer er forbudt.

Stk. 2. Forbuddet gælder dog ikke:

1) Meddelelser, der udelukkende henvender sig til fagfolk inden for branchen.

2) Prisskilte for tobaksvarer på tobaksudsalgssteder.

3) Skilte i tilknytning til tobaksudsalgssteder med teksten »Tobak«.

4) Reklame rettet til køberen på salgssteder, hvor man er specialiseret i salg af piber, pibetobak og cigarer. Dette gælder også butiksfacader.

5) Brug af et navn, der før den 13. december 2000 har været anvendt både for tobaksvarer og andre varer eller tjenesteydelser, til reklame for disse andre produkter, såfremt navnet fremtræder i en form, hvorved det tydeligt adskiller sig fra navnets udseende på tobaksvareren.

6) Brug af et navn, der er kendt fra tobaksvarer, i reklame for andre varer og tjenesteydelser, hvis den anden vare eller tjenesteydelse kun markedsføres i et begrænset geografisk område.

1. § 3, stk. 2, nr. 4, affattes således:

»Reklame rettet til køberen på salgssteder, hvor man er specialiseret i salg af piber, pibetobak og cigarer med undtagelse af salg på internettet.«.

§ 3

Loven træder i kraft den 1. september 2013.